



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Střední průmyslová škola strojnická Olomouc
tř.17. listopadu 49**

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu
„Výuka moderně“**

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205

Šablona: VI/2

Sada: 2

Číslo materiálu v sadě: 3

Název: Podnikání

Jméno autora: Ing. Miroslava Špičáková

Předmět: EKONOMIE

Jazyk: čeština

Klíčová slova: Podnikání, Obchodní zákoník, Živnostenský zákon, fyzická osoba, právnická osoba, osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ), podnikatel, živnostenské oprávnění, výpis z živnostenského rejstříku, živnostenský rejstřík, obchodní rejstřík, obchodní firma.

Cílová skupina: studenti středních škol

Stupeň a typ vzdělání: odborné vzdělání

Očekávaný výstup: Studenti vysvětlí základní termíny a pojmy vztahující se k podnikání. Pomocí úkolů ke zpracování se naučí pracovat a vyhledávat informace z obchodního rejstříku.

Metodický list/anotace

Podnikatelé, kteří provádějí hospodářskou činnost, jsou motivováni vidinou zisku. Měli by si nicméně také uvědomovat, že riskují možnou ztrátu peněz, pokud podnik nebude úspěšný. Ti, kdo uvažují o založení podniku, by se měli informovat o všech existujících možnostech i osobních kvalitách nutných pro úspěch, a také o formách dostupné přípravy pro svět podnikání.

Výukový materiál studenty seznámí se základními informacemi a pojmy týkající se podnikání obecně. Součástí materiálu jsou příklady úspěšných podniků a na závěr jsou studenti vyzváni ke zpracování úkolů, které se váží k tomuto.

Zpracováno: 15.1.2013

PODNIKÁNÍ

Podnikání je soustavná činnost, která je provozována samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, na vlastní účet a za účelem dosažení zisku. Pojem na svůj účet znamená to, že podnikatel hradí veškeré náklady, které při podnikání vznikají, a také mu připadají veškeré výnosy. Jestliže je úspěšný, dosáhne zisku, a pokud ne, utrpí ztrátu, kterou hradí ze svých prostředků.

Obchodní zákoník je právním předpisem, který uvádí základní podmínky pro vztahy mezi podnikateli nebo mezi podnikateli a občany, tedy pro průběh podnikatelské činnosti.

Živnostenský zákon je právním předpisem, který uvádí základní podmínky pro živnostenské podnikání, provozování živností a kontrolu nad jejich dodržováním.

Fyzická osoba (FO) je osoba, která podniká na základě živnostenského nebo jiného oprávnění. Většinou vykonává činnost menšího rozsahu a to sama, případně s tichým společníkem. Ve většině případů také podnikání řídí a vede.

Právnícká osoba (PO) je sdružení osob nebo majetku. Má vlastní právní subjektivitu a svůj název, který musí být určen při jejím zřízení. Má povinnost zapsat se do příslušného rejstříku (do tzv. obchodního rejstříku).

OSVČ je fyzická osoba, která má příjmy z podnikání nebo z jiné samostatně výdělečné činnosti. Typická OSVČ je například živnostník, samostatný zemědělec, samostatně výdělečný umělec, soudní znalec a podobně.

Podnikatel je fyzická osoba, která vyvíjí svou činnost svým jménem a na svůj účet. Může podnikat jako:

- živnostník soukromě podnikající
- majitel právnické osoby, která podniká
- zemědělský podnikatel (osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsaná v Evidenci zemědělských podnikatelů)
- osoba, která podniká podle zvláštních předpisů

Živnostenské oprávnění je oprávnění k provozování podnikání fyzické nebo právnické osoby. Oprávnění se do 30. 6. 2008 prokazovalo živnostenským listem a nyní se prokazuje výpisem z živnostenského rejstříku.

Živnostenský rejstřík je informační systém veřejné správy, který spravuje Živnostenský úřad ČR a provozují jej obecní a krajské živnostenské úřady. Vede informace o fyzických a právnických osobách, které provozují živnost na základě živnostenského oprávnění. (www.zivnostenskyrejstrik.cz)

Obchodní rejstřík je veřejný registr (seznam), v němž jsou evidovány subjekty (podniky, společnosti, organizace), kterým to ukládá zákon. Zápis do obchodního rejstříku provádí rejstříkový soud, který je podřízený Ministerstvu spravedlnosti. (www.obchodnirestrik.cz, www.justice.cz)

Obchodní firma (dříve obchodní jméno) je název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Podnikatel je povinen jednat pod svojí obchodní firmou. Firmou fyzické osoby musí být vždy její jméno a příjmení.(2)

Příklady úspěšných podnikatelů

Mnoho lidí si myslí, že podnikatel potřebuje k úspěchu dvě věci: dobrý nápad a štěstí. Úspěch v podnikání je však málokdy zapříčiněn jenom štěstím. Je výsledkem systematické a důsledné práce. Podnikatelé často volí k dosažení úspěchu jednu nebo více z následujících cest:

- využívají neočekávaných příležitostí
- využívají změněných podmínek na trhu
- zlepšují kvalitu výrobku nebo procesu
- vyrábějí alternativní výrobek nebo službu
- rozpoznávají trendy ve vývoji potřeb zákazníků

Samozřejmě, že úspěch v podnikání vyžaduje především kreativní (tvořivé) a energické osobnosti. Skutečným klíčem k úspěchu v podnikání je pozorné sledování trhu a identifikace příležitosti pro takový výrobek nebo službu, který uspokojí zákaznickovy potřeby, a zároveň dokonale využije naše zdroje.

Při podnikání je hnací silou hledání zisku - aby podnikatel vytvořil zisk, musí vytvořit užitečný výrobek a vyvinout efektivní metody výroby při ceně, která pokryje náklady. Začínající podnikatelé vědí, že úspěch není zaručen, a pokud se věci nebudou vyvíjet podle plánu, mohou utrpět finanční ztrátu.

LINET – nemocniční lůžka jako Porsche

Vysokoškolský titul získal Ing. Zbyněk Frolík na Fakultě elektrotechnické ČVUT, kde studoval kybernetiku. Výpočetní technice se věnoval poté ještě několik let, a to na akademické půdě. Ve sféře vědy setrval částečně i dále, když pracoval jako vedoucí technického odboru Fakultní nemocnice Motol.

První podnikatelské ostruhy získal už před listopadem 1989, kdy se svojí manželkou prodával na komerční bázi květiny. Získané zkušenosti se mu brzy hodily, v roce

1991 založil společnost Linet a v polorozpadlém statku u Slaného začal vyrábět lůžka pro nemocnice. Už během deseti let existence se Linet stal jedničkou na českém trhu. V současnosti (2007) firma se 460 zaměstnanci a obratem 1,6 miliard korun patří ve světovém měřítku mezi 5 největších výrobců nemocničních lůžek. Kvůli omezenému potenciálu českého trhu se Linet soustředil na pronikání do zahraničí. Dnes vyvází 85 % produkce, přičemž největšími odběrateli jsou státy západní Evropy. V konkurenčním prostředí Linet uspěl především díky kvalitě a technologické vyspělosti výrobků. Firma má vlastní vývojové oddělení a spolupracuje se špičkovými designéry. Výsledkem jsou sofistikovaná lůžka, které disponují inovativními funkcemi, nabízející komfort pacientům a pohodlnou obsluhu zdravotnickému personálu. Podnikatelské úspěchy Zbyňka Frolíka a Linetu byly oceněny řadou prestižních ocenění, například Podnikatel roku a Firma roku.

www.linet.cz

Allegria – daruj zážitek

Ještě na vysoké škole se Linda Vavříková stala úspěšnou podnikatelkou. Během studia na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy, kdy už měla za sebou praxi jako novinářka i marketingová ředitelka, založila v roce 2004 vlastní firmu s originálním předmětem podnikání. Filozofie agentury Allegria je založena na předpokladu, že nejlepším dárkem je zážitek. Portfolio firmy je rozděleno do několika kategorií (například adrenalin, sport, relaxace) a nabízí možnost stát se pilotem dopravního letadla, řidičem Formule 1 nebo bagristou. Nebo také pobyt v pivních lázních, medovou masáž či tandemové seskoky.

S minimálním kapitálem se zakladatelce a majitelce během dvou let podařilo vybudovat firmu, která má v současnosti (2007) obrat přes 10 milionů korun. Unikátní nápad přinesl Lindě Vavříkové kromě podnikatelského úspěchu také vítězství v soutěži Živnostník roku 2006. Porotci ocenili, že firma Allegria zaplnila bílé místo na trhu, jehož potenciál zdaleka není vyčerpán. O tom svědčí i 10procentní nárůst zákazníků během jednoho roku. Mezi ně patří také největší české firmy, které zážitky odměňují své TOP manažery.

www.allegria.cz

BAŤA - ZDROJ ZKUŠENOSTI A INSPIRACE

Firma Baťa byla založena 22. srpna 1894 a během svého života vlastně dvakrát dospěla téměř z ničeho na úroveň největšího světového výrobce a prodejce obuvi. Dnes společnost Baťa provozuje své aktivity na celém světě, její činnost na pěti kontinentech je řízena čtyřmi regionálními obchodními jednotkami. Baťa dnes obsluhuje 1 milion zákazníků za den, zaměstnává více než 40 000 lidí, provozuje 4

600 obchodů, řídí prodej ve více než 50 zemích, provozuje 40 výrobních závodů ve 26 zemích. Baťa dnešních dnů je příkladem dynamické a pružné organizace. Je užitečné ukázat si, co z tradice i minulých a současných zkušeností firmy Baťa je živé, v čem splnila úlohu průkopníka, čím obohatila teorii a praxi světového managementu.

Historie dvou počátků

Firma Baťa byla založena bratry Tomášem a Antonínem v roce 1894. Ve dvou místnostech malého domku na zlínském náměstí se vyráběly tradiční boty; pomocí jednoduchých strojů se zde krájela kůže na svršky a podešve. Po smrti bratra Antonína se stal rozvoj firmy věcí Tomáše Bati, jeho podnikatelského ducha, odvahy, vytrvalosti, schopnosti spolupracovat s druhými, učit se od nich a hlavně slepě nenapodobovat, ale být v čele nových přístupů. Velmi důležitým zlomem pro firmu byla cesta Tomáše Bati do USA a návrat přes Anglii a Německo, kde pracoval v několika obuvnických továrnách jako dělník. Začala úporná snaha o racionalizaci a na trhu se objevily první „baťovky“, poměrně levné boty s plátěným svrškem.

Velký třesk nastal v roce 1922. V situaci ekonomické krize a všeobecné drahoty snižuje firma ve všech svých prodejnách ceny na polovinu. To, co se s odstupem doby zdá tak prosté a logické, bylo téměř hazardním rizikem. Obyvatelstvo se vrhlo na Baťovy prodejny útokem. Sklady obuvi se rychle vyprázdnily a objevil se problém vyrobit další boty za náklady, které by umožnily udržet nasazené snížení cen a zároveň nevedly k obávanému bankrotu. Tyto problémy Baťu nezlomily, naopak ho podnítily k ještě větší racionalizaci a postupnému vytváření jedinečného motivačního systému, který si získal uznání v celosvětovém měřítku.

Okupace Československa nacistickým Německem, rozbití a znárodnění firmy po 2. světové válce ukončily existenci firmy Baťa v Československu.

V té době byla však již na vzestupu Baťa Shoe Organization v Kanadě. Firma Baťa se svými světovými kontakty měla jasno o cílech hitlerovského Německa. Důležitou součástí strategie obrany proti jejich očekávaným plánům bylo přesunout co nejvíce výroby do zahraničí. Po pečlivých úvahách bylo rozhodnuto vytvořit nové centrum v Kanadě a tento úkol byl svěřen tehdy 25letému T. J. Baťovi. Ve staré papírně poblíž Toronta začal vyrůstat nový závod a kolem něj „zaměstnanecké městečko“ s názvem Batawa. T. J. Baťa se stal postupně prototypem moderního organizátora velkého decentralizovaného podniku, v němž jednotné strategické řízení je spojeno se značnou pravomocí detašovaných závodů a pracovišť.

Služba veřejnosti. Ideovou páteří celoživotní práce Tomáše Bati byla „služba veřejnosti“. Tuto zásadu neproklamoval, ale proměnil v činy při výrobě a prodeji produkce firmy Baťa. Jeho podnik se stal organizací připomínající moderní demokratický stát.

Účast na zisku. Vedoucí i dělníci se spolu dělili o zisk. Ten se vypočítával týdně a každý měl možnost si svou účast na výsledku vypočítat sám. Každé oddělení mělo být tak malé, aby každý jednotlivý pracovník mohl mít na jeho hospodaření citelný vliv.

Střediskové účetnictví. Organizačně oddělené úseky tvořily samostatné účetní jednotky, které mezi sebou na základě vnitropodnikových cen obchodovaly.

Vertikální mobilita. Postup na vyšší stupínky v hierarchii řízení vycházel zásadně z vyzvedávání vlastních pracovníků na vedoucí místa. Nově přijímaní pracovníci museli začínat od začátku, a to i tehdy, když měli zkušenosti z práce v jiných podnicích.

Sociální péče - paternalismus. Tomáš Baťa věnoval velkou pozornost sociálním poměrům svých zaměstnanců. Kvalitu života zaměstnance považoval za záležitost zaměstnavatele, ne státu. Jeho snahou bylo zajistit zaměstnancům nejen vyšší výděly, ale i vhodné podmínky sociální a zdravotní. Systém takové všestranné péče o zaměstnance se označuje jako paternalismus a uplatnil se do značné míry kromě jiného v Itálii a zvláště v Japonsku.(1)

Úkol:

1. Vyhledejte na internetu webové stránky 2 firem, které vy osobně obdivujete. Popište, jaká cesta vedla k jejich úspěchu. Zdůvodněte, proč se podle vás dostaly na vrchol.
2. Utvořte 3 – 4 členné týmy a rozdejte jim kartičky, na kterých jsou uvedeny různé typy společností. Úkolem je roztrždit kartičky

a) na FO a PO

b) ve svém okolí najděte šest firem a zařaďte je do těchto forem podnikání:

- OSVČ

- s. r. o

- a. s.

c) z nalezených šesti firem vyber tři a za pomoci rejstříků vyhledej a zapiš si základní informace:

- název

- datum zápisu

- předmět a místo podnikání

- sídlo

- jednatele

- počet společníků

- základní kapitál

d) posuďte, zda jde o podnikání:

- koupě nového automobilu a prodej starého

- nákup a prodej zboží přes internet

- zprostředkování prodeje finančních produktů na základě registrace ČNB

e) stanovte obchodní název své firmy, předmětem podnikání bude kusová a sériová výroba i prodej textilního zboží

f) stanovte obchodní název podnikatelské právnické osoby se stejným předmětem činnosti jako v předcházejícím případě(2)

Zdroj:

- 1 <http://e-ekonomie.jacr.cz/>
- 2 <http://www.fingra.cz/>
- 3 www.jakpodnikat.cz